

študent. Nastopi tudi pevski zbor, odmore izpopolnjuje godba. Zanimanje za igro je veliko, pridite nas obiskat.

Staritrg pri Slavenjgradu. Gasilno društvo priredi v nedeljo, dne 12. t. m., v prostorih g. Antona Uebl točno ob treh popoldne igro v enem dejanju »Gasilca hoče samot« in igrice v treh slikah »Gasilec Anže«, obe igri spisal g. Zdravko Mikuz, nadučitelj na Brezovici. Na splošno željo občinstva se še tudi ponavlja spevoigra v enem dejanju: »Snubači«, s pomočjo pevskega zbora v Staritrgu pod pevovodjem organista g. Uršic. Po igri prosta zabava, šaljiva pošta itd. itd. Svira priljubljeni domači »Sramel«. Ker si je društvo ob enoletnici (26. septembra 1927) svojega obstanka nabavilo molorno brizgalno (sistem Rozenhauer), je čisti dobiček namenjen za odplačilo te brizgalne.

Zusem. Dne 2. februarja t. l. smo pokopali spoštovano bivšo posestnico Marijo Zakušek, sestro č. g. Antona Polutnik, učitelja veronauka v Prekmurju. Rajna je bila vzorna mati in dobrotnica vsakemu. Naj počiva v miru! Sorodnikom naše sožalje!

GOSPODARSTVO

Cene in sejmska poročila.

CENE TUJEMU DENARJU.

Na zagrebški borzi se je zadnje dni dobilo v valutah: ameriški dolar za 56.50 Din.

Dne 8. februarja pa v devizah:
100 avstrijskih šilingov za 800.75 do 803.75.
100 nemških mark za 1356.75 do 1359.75.
100 madžarskih pengov za 995.55.
100 italijanskih lir za 300.508 do 302.508.
1 ameriški dolar za 56.79 do 56.99.
100 francoskih frankov za 222.75 do 224.75.
100 čehoslovaških kron za 168.40 do 169.20.

SEJMI.

14. februarja: Brežice, Pomikva, Središče, Sevnica, Zalec.

16. februarja: Soštanj, Buče.

Mariborski trg dne 4. februarja 1928. Trg je bil dobro založen in prav dobro obiskan. Slaninarjev je bilo 102. Cene mesu so bile zjutraj 16.50 do 19 Din, slanini pa 20 do 22 Din. Sicer je bilo mnogo prodanega, ali vendar je bilo popoldne še dosti neprodanega blaga, radi česar so prahi koncu cene zopet padle. Pri domačih mesarjih so cene ostale neizpremenjene. — Perutnine in drugih domačih živali je bilo komaj kakih 400 komadov. Tudi tu so ostale še vedno tiste visoke cene, kakor so bile pretečeni teden in sicer za piščance 20 do 35 Din, kokoši 40 do 50 Din, race 40 do 60 Din, gosi 60 do 100 Din in purane 60 do 125 Din. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice: Cene so bile: krompirju 6 do 7 Din za mernik, kislemu zelju 4 Din, kislil repi 2 Din, čebuli 3 do 4 Din, česnu 10 do 15 Din, hrenu 8 do 10 Din 1 kg, solati in endiviji 1 do 2 Din, karfiolu 5 do 15 Din, zeljnatim glavam 1 do 3 Din komad, maslu 36 do 40 Din, kuhanemu maslu 44 do 46 Din, črjnemu maslu 50 do 60 Din za 1 kg, mleku 2.50 do 3 Din, smetani 12 do 14 Din, oljčnemu olju 20 do 22 Din, bučnemu olju 18 do 20 Din liter, jajcem 1.50 do 1.75 Din komad, jabolkom 4 do 10 Din, hruškam 8 do 12 Din, posušenim slivam 10 do 12 Din, mandeljem 55 do 65 Din, orehom 32 do 35 Din kg, pomarančam 1.50 do 2.50 Din, limonam 1 do 1.50 Din komad, cvetlicam 50 para do 5 Din, z lonci vred 15 do 50 Din komad. — Lončena in lesena roba 1 do 100 Din, brezove melle 2.25 do 5 Din komad, koruzna slama 25 Din vreča. — Seno in slama: V sredo je bilo 9 vozov sena, 6 vozov slame, v soboto pa 2 voza sena in 3 slame na trgu. Cene so bile senu 75 do 90 Din, slami pa 45 do 50 Din za 100 kg.

Gospodarski drobiž.

Gospodinjstva šola č. šolskih sester v Melju (Maribor). Začetkom marca se pričena zopet štirimesečni tečaj tukajšnje kmetijske-gospodinjstva šole. Gojenke se učijo kuhanja, prikrrojevanja perila in obleke, šivanja s strojem in z roko, pranja, likanja in drugih gospodinjstevskih del. Natančnejša pojasnila daje vodstvo šole v Mariboru, Meljska cesta 74.

Sv. Lenart v Slov. gor. Konjerejska podružnica za okraj Maribor levi breg je imela preteklo nedeljo dne 5. t. m. svoj občni zbor v gostilni »Narodni dom« ob lepi udeležbi članov. Na to zborovanje je došel tudi odbornik društva in oblasti poslanec državni viš. živinozdravnik Franc Pirnat iz Maribora. Načelnikom je bil soglasno izvoljen Alojz Lorber, veleposestnik v Radehovi, ker je doseđanji načelnik Franc Lorber iz Spodnj. Portiča izjavil, da tega častnega mesta radi preobilne drugostranske zaposlenosti nikdar ne bi mogel zopet prevzeti, prvim namestnikom Jakob Purgaj iz Varde, drugim namestnikom pa Franc Lorber iz Spodnjega Portiča. Odborniki so: Maks Šuman iz Radehove, Jurij Kremlj iz Zgornjih Zerjavcev, Anton Rop iz Gormanja, Rudolf Rop iz Varde, Janez Vogrin iz Jurjevskega dola in Janez Potrč iz Gormanja. Preglednikom računov sta izbrana: Franc Skof iz Gormanja in Vinko Dvoršak iz Spodnjega Portiča. Delegatom za občni zbor društva so določeni: Fran Stupica, notar pri Sv. Lenartu, Alojz Lorber iz Radehove in Maks Šuman iz Radehove, namestuje pa enega ali drugega izmed teh delegatov Anton Rop iz Lormanja. Tajniške in blagajniške posle je prevzel za drž. živinozdravnikom Fr. Samcem, ki je bil koncem preteklega leta premeščen k okrajnemu glavarstvu v Gornjemgradu, Maks Šuman. Blagajna je v redu, članarina za leto 1928 se je pobrala. Sklenjeno je bilo: 1. Odbor naj podvzame čimprej korake v doseg do denarnih sredstev, da se v letošnjem poletju zopet vrši premovanje plemenskih kobil in žrebic pri Sv. Lenartu v Slov. gor. 2. Popišejo naj se vsi posestniki, ki imajo plemenske kobile in sicer vsled tega, ker konjerejci žele, da ostaneto Slovenske gorice kot doslej okoliš za rejo belgijske pasme. 3. Naša konjerejska zadruga naj se ne razide. — Nato se je vršil še razgovor o važnih krajevnih konjerejskih zadevah.

Občni zbor ptujske podružnice konjerejskega društva za mariborsko oblast se vrši v nedeljo, dne 19. t. m., ob pol devetih dopoldne v gostilniških prostorih g. Brenčiča v Ptuj, Ormoška cesta 3. V slučaju nesklepnosti se vrši eno uro pozneje zbor ob vsakem številu članov.

Cebelarstvo predavanje priredi celjska podružnica Cebelarskega društva v nedeljo, dne 12. t. m., ob pol devetih dopoldne v telovadnici nove okoliške osnovne šole v Celju. Na to zanimivo predavanje so vabljeni pred vsem vsi čebelarji iz celjske okolice in vsi, ki se za čebelarstvo zanimajo!

Guštanj. Na svečnico je imela kmetijska podružnica za Guštanj in okolico občni zbor. Kot predavatelj je bil tudi povabljen sreski živinozdravnik, a radi oboletosti ni prišel. Poročilo načelnika, blagajnika in tajnika se je z zadovoljstvom vzelo na znanje. Namesto nedošlega živinozdravnika je g. šolski nadzornik Močnik govoril o potrebnih strokovnih izobrazbi kmetov, o kmetijsko nadaljevalnih šolah in o kmetiskem knjigovodstvu, obširno in prepričevalno. Zeleti bi bilo, da bi se njegove besede prijele kmetov in da bi začeli delati v istem smislu. Mlajši kmetje se bodo nemara posluževali danih nasvetov, a stari rod bo ostal nasproti vsem novotarijam, kakor do zdaj, akoravno bi ga te novotarije rešile pred grozečim propadom. Daljši razgovor se je vršil radi kolekovanja živinskih potnih listov in sicer kedaj je smatrali žival kot domača, kedaj kot kupljeno, ker tukaj je

razlika pri kolekovanju. Na primer: kmet kupi tele, izredi isto za vola, je to potem doma izrejen vol ali kupljen? Potrebno bi bilo natančnega določila. Dalje se kmetje pritožujejo, da tukajšnji mesarji nočejo plačevati kolkov za prenos lastnine, akoravno zakon o tem natančno določa, da mora prodajalec preskrbeti brezhiben živinski potni list in kupec mora skrbeti za pravilno kolekovanje prenos lastnine. A tega se mesarji nočejo držati, naj nosi le kmet vse stroške čuditi se je, da se mesarji še niso odkrižali trošarine in drugih dajatev. Potrebno bi bilo, da bi se oblasti tudi malo pobrigale v tej zadevi; prodajalci naj pa vsako tako postopanje oblastvom naznanijo, potem bo izkoriščanja kmetov tudi konec. Ako mesar kolek plača, ga odlegne tedaj ko plačuje živino. Radi bi vedeli, ali se to dogaja samo v Mežeški dolini ali tudi drugod. Navzoči so bili pozvani, naj se pri načelnstvu zglašijo mladeniči iz mladenke, ki bi bili sposobni za kmetijske oziroma gospodinjstva šole za katere bi podružnica skrbelo za brezplačno šolstvo. Podružnici pa želimo v vsem dober uspeh in naj deluje za dobrobit ljudstva, kakor dozdaj.

Špitič pri Konjicah. Letos na Svečnico je imel tukajšnji živinorejski odsek svoj prvi redni občni zbor. Lahko se trdi, da tako lepega gopodarskega shoda še tu ni bilo. Prišli niso samo domačini na shod, ampak tudi sosedi: Konjičani, Zičani, Ločani, Drameljčani in Crešnjevčani. Sam g. sreski poglavar iz Konjic se ga je udeležil. Otvoril je shod in pozdravil navzoče naš novi župan g. Zidanšek kot načelnik imenovane odseka. Govorili so: g. inž. Zidanšek iz Maribora, g. učitelj Goričan iz Vojnika, g. referent Zupanc iz Maribora ter domači g. župnik Goričan. Gg. govorniki so nam podali smernice za napredek v kmetijstvu, v živinoreji, v sadjarstvu, v svinjereji i. t. d. V zahvalo jim je občinstvo burno ploskalo. Zdej, ko vinogradi začenjajo odpovedovati, ko so gozdovi po večini padli pod sekiro, treba je iskati drugega vira dohodkov in ta je: napredno gospodarstvo. Ljudstvo hoče kruha; zato je hvaležno gg. predavateljem iz srca za poučen shod. Posebej se še odsek zahvaljuje g. inž. Zidanšku za velikodušen dar 100 Din kot podpornino odseka.

Braslovce. Občnega zbora sadjarskega društva se je udeležilo mnogo občinstva in z zanimanjem nasledovali pročilo odbora, posebno pa še podučno predavanje sadjarskega strokovnjaka g. Miloša Levstika, ki nam je po domače razložil o sajenju in gnojenju sadnih dreves. Le škoda, da je bilo tako malo časa na razpolago. Zelja je, da bi nam g. Levstik prišel večkrat predavati. — Na Svečnico je priredilo bolavasko kat. prosvetno društvo v društvenem domu igro »Revček Andrejček«, ki je sijajno izpadla. Vsi igralci so svoje vloge prav dobro igrali, posebno pa še g. Vipotnjak iz žalca v vlogi »revčka Andrejčka«. Da je igra tako lepo izpadla, je veliko pripomogla lepota in kot v resnici v naravi slike pokrajine odra in razsvetljava.

Razpis licencovanja bikov v letu 1928. V času od marca do sredine maja se vrši toletno licencovanje bikov po vseh okrajnih mariborske oblasti. Ker je licencovanje bikov najvažnejši oblastveni posel na polju povzdige živinoreje, je treba zanj zainteresirati tudi širšo javnost. Namen licencovanja je sledeči: Iz celotnega števila bikov se odberejo oni, ki po zunanosti in po poreklu povsem odgovarjajo namenu zboljšanja govedoreje. Samo lastniki teh bikov dobijo dopustnico in s tem dovoljenje, da jih smejo uporabljati za splošne plemenske svrhe proti primerni odškodnini. Pripuščanje nelicencovanih bikov je prepovedano in se kaznuje z de-

narno globo 10 do 250 Din. Zato je potrebno, da prižene vsakdo svojega nad eno leto starega bika v pregled in morebitno licenciranje. Da se olajša onim požrtvovalnim kmetovalcem, ki držijo dobre plemenske bika, za obče blagostanje prevzeto breme, so določene denarne nagrade. — Ob priliki licenciranja se vrši povsod tudi kratko strokovno predavanje o smericah za povzdigo živinoreje. Naj se zanimajo za to prireditelji tudi oni gospodarji, ki sami nimajo bika. — Največje važnosti je licenciranje bikov tudi za vsa občinska predstojništva. Med glavne naloge občin spada tudi skrb za zadostno število licenciranih bikov. Štajerski govedorejski zakon z dne 17. aprila 1896 v tem oziru določa sledeče: »Ako ne zadostuje v občini broj spušalnih bikov, katere imajo zasebniki v splošno uporabo, dolžna je ista, da skrbi za nabavo in za vzdrževanje še potrebnih bikov.« Ker se bo v tem pogledu strogo postopalo, bodo imele občine velike izdatke, h katerim še pridejo stroški za naknadno licenciranje takih občinskih bikov. Zato naj pridobi vsaka občina čimveč zasebnikov za držanje bikov, katerih je treba na vsakih 80 do 100 krav najmanj po enega. Licenciranja se vršijo po podrobnem vspredu, katerega sestavi okrajni zastop, odnosno sreski poglavar. Ta spored se objavi po vseh občinah.

Oblastni poslanec živinozdravnik Pirnat.

Ali so nam okrajni ekonomski res potrebni.

II.

Ko je leta 1922 izšel skladno s členom 96 ustave zakon o oblastni in sreski samoupravi, ki določa v členu 2, kateri posli spadajo v področje oblastne samouprave, pooblastil se je v smislu člena 320 finančnega zakona za leto 1927-28 ministrski svet, da sme po začetku omenjenem zakonu prenesti na oblasti poedine vrste poslov, ki so doslej spadali v pristojnost države.

Predno pa je izšla dne 26. nov. 1927 uredba osrednje vlade o prenosu poslov na oblastne samouprave, sklicalo je srbsko kmetijsko društvo v Beogradu za 13. nov. 1927 izredno zborovanje v svoj društveni dom. Tam naj bi se med drugim razmotrivalo in sklepalo tudi o tem, ali so neobhodno potrebni sreski ekonomski, odnosno okrajni kmetijski referenti, ter o tem, ali naj te strokovnjake obdrži država, ali pa naj jih prevzamejo samoupravne oblasti.

Predsednik društva Miljkovič je ob otvoritvi zborovanja orisal zgodovino omenjenih strokovnjakov približno tako-le:

Leta 1837, to je pred 90 leti, imamo kot prvo ustanovo ono državnih ekonomov. Po preteku treh mesecev, odkar so bili nastavljeni državni ekonomski in so jim bila dana navodila za delovanje med ljudstvom, pa se je knez Miloš, vrnivši se s potovanja iz okrajev Požarevac in Svilajnac, pritožil čez nje na državni svet in navedel med drugim sledeče: »Dospel sem blagosrečno v Svilajnac, toda užalo stilo me je, ko sem opazil, da se ljudstvo peča s kakršnikoli drugim nezaposlenjem; ko pa je treba spravljati žito, vidim, da klati in pobira slive. Zato naročam drž. svetu, da se odvzamejo diplome

drž. ekonomom in ta ustanova ukine.«

Od tedaj naprej država ni celih 16 let ukrenila nobene kmetijske ustanove, niti ni kaj podvzela za povzdigo kmetijstva. Šele leta 1853 se je ustanovila žrebčarna Ljubicevo v Moravi in ekonomska šola na Topčideru, katera slednja pa se je opustila po šestih letih.

Leta 1869 ustanovljeno srbsko kmetijsko društvo je skušalo, dasi brez zadostnih gnotnih sredstev, razpečavati med ljudstvo boljše semenje, kmetijsko orodje in žlahtnejše pasme živine ter širilo nauk o umnem gospodarstvu.

Leta 1870 je bila ustanovljena kmetijsko-gozdarska šola v Požarevcu, ki pa se je po 12letnem koristnem delovanju opustila in zamenjala s tremi nižjimi kmetijskimi šolami in sicer v Kraljevcu, Vukovcu in Šabcu. Hkrati se je ustanovilo ministrstvo za kmetijstvo; vpliv tega pa se med ljudstvom ni občutil tja do leta 1898. Šele tedaj se je pojavilo živahno gibanje v gospodarskem napredovanju. Predloženi so bili važni zakoni za vse panoge kmetijstva, ukrenile so se mnogovrstne gospodarske ustanove, vzorna gospodarstva, okrožne kmetijske podružnice, državne trsnice, okrajni sadovnjaki, in sprejet je bil tudi zakon o državnih ekonomih. (Dalje prih.)

Franc Turnšek, Breg-Polzela.

Hmeljarsko razmišljanje.

Skrben gospodar potegne črto koncem leta pod računi in končne številke mu povedo pravilnost ali napake gospodarstva. Dobiček znači napredek, zguba pa napake, katerih se je v bodoče varovati. Če potegnemo hmeljarji črto pod našimi računi, najdemo pod to precejšen minus; minus, kateri se bo predvidoma v prihodnjih letih še zvišal. Vprašanje je sedaj, kdo in kaj je krivo temu in kako stvar izboljšati.

Hmeljske kupčije, kot je bila preteklo leto, pomni le malokdo hmeljarjev. Cene v začetku do 65 Din so pozneje stalno padale ter imamo danes 10 do 15 Din. Vse upanje na morebitni dvig cen je bilo dosedaj prazno in povprečna cena, to je dosežena, se lahko računa 30 Din.

Nasprotno pa cene svetovnih tržišč niso bile tako mizerne kot pri nas. Sicer so se gibale med 15 do 90 Din, vendar pa hmelj srednje kakovosti, to je žateški in nemški, večinoma ni bil izpod 60 Din. Te cene so bile celo v času, ko smo v Savinjski dolini prodajali blago po 10 do 30 Din.

Sedaj je vprašanje, kdo je kriv te velike razlike v ceni, na škodo našega hmeljarja, ko se je vendar savinjski hmelj računal takoj za žateškim po kvaliteti, kar se tiče barve, pa isto ali še celo večvreden; drugič, kakšne cene bomo dosegli za naš hmelj takrat, ko bo na svetovnem trgu faktučna nadprodukcija, katere letos še ni bilo, vsaj kar se tiče kvalitetnega hmelja; takrat, ko bodo za žateški hmelj cene, kot letos za našega, kar se lahko pričakuje pri srednjedobri letini že prihodnje leto.

Brezdvomno je, da preživlja naše hmeljarstvo težko krizo, katera se lahko primerja trgovski krizi pred leti.

Vemo, da je prva leta po vojni vse tr-

govalo. Cene so se dvigale. Kdor je kakšno stvar kupil, je imel že dobiček, brez vsake kalkulacije. Z ustavitvijo in padcem cen so se polomi kar vrstili. Večinoma vsi novopečeni trgovci, brez prave strokovne podlage, so izginili. Še celo marsikak star trgovec, kateri se je dal speljati na stranpota špekulacije in ne-reelnega dobička, je bridko občutil slabe posledice.

Hmeljarstvo je bilo zadnja leta najbolj dobičkonosna panoga naše agrarne kulture in milijoni so prihajali in odhajali v Savinjsko dolino. To pa je marsikateriga hmeljarja spravilo na pot, katero je letos že precej obžaloval.

Deloma vsled vojne zmanjšani nasadi, deloma vsled uničenja po peronospori in slabih letih, se je hmelj zadnja leta prav dobro prodajal. Ni se gledalo na kvaliteto, ampak samo na kvantum in tudi slabše blago se je prodajalo še po primernih cenah. To je bilo vaba za nove, pa tudi stare hmeljarje, kateri so si vzeli cilj: čim večjo množino pridelka če tudi slabše kakovostvi. Vse pridelovanje, gnojenje, sušenje, spravljane so usmerili na čim večji pridelek, brez vprašanja kakovosti.

Slabo obrano in posušeno blago je eden glavnih vzrokov zadnje slabe cene, slaba kvaliteta je tlačila cene našemu tudi dobremu hmelju. Dokaz, da je tako, je to, da se je doseglo za nekatere dobro spravljene partije cena 50 Din in to v času, ko se je vsespolšno plačevalo samo 30 Din.

Kljub skrbnemu obiranju in sušenju pa vendar nekateri niso dosegli kvalitete, katero so pričakovali. Temu je bilo krivo nepravilno in enostransko gnojenje posebno z dušičnatimi gnojili.

Prekomerna ponudba izvensavinjskih hmeljarjev je gotovo mnogo pripomogla k padanju cen. Pošiljanje slabšega tujega blaga za savinjsko na svetovna tržišča pa tudi ni dvignilo ugleda in imena našemu blagu.

Naši hmeljarji še vedno ne znajo prodajati hmelja. Povpraševanju mora vedno slediti ponudba in sicer sorazmerno, čim večje povpraševanje, tem večja ponudba. Pri nas pa je ravno narobe: večje povpraševanje — manjša ponudba!

Po splošni sodbi hmelj letos v Savinjski dolini ni bil posušen, ampak prežgan. Mnogo sušilnic po svoji velikosti danes ne odgovarja več številu sadežev, ampak so mnogo premajhne. Vsled tega se hmelj suši z večjo vročino, pozneje pa se zdrobi in ravno to nam je dalo letos toliko zdroba.

Vse to so samo nekateri vzroki letošnje slabe cene hmeljskemu pridelku. Pravilno pa je, da se človek uči vedno iz neuspehov, kajti takrat poišče vzroke ter jih skuša odpraviti. Mogoče bodo naši hmeljarji tudi spregledali ter verjeli to, kar se jim je zadnja leta neprestano pripovedovalo: Le v pridelovanju kvalitetnega hmelja, zaščitenega z znamko, je naš napredek! O tem pa prihodnjič več!

Ljudem, ki so pobiti, izmučeni, za delo nespособni, uredi naravna Franc Jožefova grenčica sloboden tok krvi in poviša moč mišljenja in dela. Ugledni kliniki dokazujejo, da je Franz Jožefova grenčica tudi za duševne delavce živčno razkrojene kot razkrajajoče sredstvo od izvanredne vrednosti.